

Soru:

es Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakâtuh,

Allah Subhânehu ve Teâlâ'dan sağlık, esenlik ve iyi olmanızı temenni ediyorum. Umarım Peygamber SallAllahu Aleyhi ve Sellem'in müjdesinin zamanı gelmiştir.

Benim sorum şudur: Peşin olmadan [elden ele] para bozdurmak ve başka bir yere havale etmek caiz midir? Örnek: Ben, dövizciden 1.000 dinar satın almak istiyorum. Her konuda anlaştık ve kararlaştırılan meblağı orada ona ödedim ve dedim ki 1000 dinarı [elime almadan] filan yere gönderiver. Bu caiz mi, yoksa parayı almak şart mı? Allah Subhânehu ve Teâlâ mükâfatınızı artırsın. Yar ve yardımcınız olsun. Sizi zaferle desteklesin.

Cevap:

Aleykum'us Selam ve Rahmetullahi ve Berakâtuh,

Bu işlem sadece havale ile sınırlı değil, sarf işlemi de söz konusudur. Bir para veriyorsun ve karşılığında da dinar satın alıyorsun. Örneğin, 1000 dinar almak için 3000 Riyal veriyorsun. Sonra parayı başka bir yere havale ediyorsun. Yani ilk önce sarf, sonra da havale söz konusudur.

- Sarf, farklı para birimleri arasında ve peşin olması gerekir. Yani hemen alınıp verilmelidir. Aksi takdirde haram olur.

- Buhari, Süleyman b. Ebu Müslim'den rivayet ettiğine göre,

Sألت أبا المنهال عن الصرف يدا بيد فقال اشتريت أنا وشريك لي شيئا يدا بيد ونسيئة فجاءنا البراء بن عازب فسألناه فقال فعلت أنا وشريكي زيد بن أرقم وسألنا النبي صلى الله عليه وسلم عن ذلك فقال ما كان يدا بيد فخذوه وما كان نسيئة فذروه *Ben Ebu'l Minhal'e elden ele peşin sarraflığı sordum. Ebu'l Minhal şöyle dedi: "Ben ve benim ortağım elden ele peşin ve veresiye bir şey satın aldım. Akabinde Bera bin Azib geldi. Biz ona bunun hükmünü sorduk." Bera RadiyAllahu Anh şöyle dedi: "Ben ve benim ortağım Zeyd bin Erkam bunu yaptık ve bunu Nebi SallAllahu Aleyhi ve Sellem'e sorduk. Nebi SallAllahu Aleyhi ve Sellem: "Elden ele peşin olanı alınız veresiye olanı terk ediniz!" buyurdu." Müslim, Mâlik b. Evs b. el-Hadesan rivayet ettiğine göre,*

أقبلت أقول من يصطرف الدراهم فقال طلحة بن عبيد الله وهو عند عمر بن الخطاب أرنأ ذهبك ثم ائتنا إذا جاء خادمنا نعطك ورقك فقال عمر بن الخطاب كلا والله لتعطينه ورقه أو لتردن إليه ذهبه فإن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال الورق بالذهب ربا إلا هاء وهاء والبر بالبر ربا إلا هاء وهاء والشعير بالشعير ربا إلا هاء وهاء والتمر بالتمر ربا إلا هاء وهاء *Ömer b. Hattab'ın da bulunduğu bir toplantı yerine "Bu paraları kim değiştirmek ister diyerek geldim." Talha b. Ubeydullah: "Önce altınını göster bize ve sonra yanımıza gel de, hizmetçimiz geldiğinde onun karşılığı olan gümüşünü sana verelim." dedi. Bunun üzerine Ömer ibnu'l Hattab: Hayır vallahı olmaz ona gümüş paraları, hemen vererek altını da ondan peşin olarak hemen alacaksın, çünkü Rasûlullah şöyle buyurdu: "Gümüş karşılığında altını veresiye değiştirmek faizdir, peşin olursa o başka... Buğdayı buğdayla veresiye değiştirmek faizdir, peşin olursa o başka... Arpayı arpayla veresiye değiştirmek faizdir, peşin olursa o başka... Hurmayı hurmayla veresiye değiştirmek faizdir, peşin olursa o başka..." Müslim Ubade ibn es-Samet'ten rivayet ettiğine göre*

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: الذهب بالذهب والفضة بالفضة والبر بالبر والشعير بالشعير والملح بالملح مثلا بمثل يدا بيد . فإذا اختلفت هذه الأصناف فبيعوا كيف شئتم *Rasûlullah SallAllahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu: "Altına mukabil altın, gümüşe mukabil gümüş, buğdaya mukabil buğday, arpayla mukabil arpa, tuza mukabil tuz misli misline, müsavisisi müsavisine ve elden ele peşin olarak mübadele edilecektir. Şayet bu sınıflar başka nevi şeylerle mübadele ediliyorsa, artık bunları teslim, tesellüm satış yerinde olmak ve sonradan yapılacak bir teslim dayanamamak üzere istediğiniz tarz ve şekilde satabilirsiniz." Peşin demek yani elden ele demektir. Riyal verilir, dinar alınır ve aynı anda olur...*

- Sonra alınan para, ister o dövizci yoluyla isterse bir başkası aracılığıyla olsun başka yere havale edilir.

- Bir kimse şöyle diyebilir: Para zaten havale edilecek, dolayısıyla parayı almaya ne hacet var? Buna verilecek cevap şöyledir: Rasûl SallAllahu Aleyhi ve Sellem'in hadisleri böyledir. Hadisler, açık ve nettir. Hiçbir kapalılık yoktur. Hadisler, parayı almanın farziyetine delalet eden kati delaletle ve açık ifadelerle gelmiştir: "Peşin" ve "elden ele" Bu lafızlar, elden ele olmaya delalet eden en açık lafızlardır. İlet ve tevil kabul etmezler. Benim lafızlardan anladığım budur. En iyisini Allah bilir.

Kardeşiniz Ata İbn Halil Ebu Raşta

Facebook sayfasının linki:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=220629058105179>